

Prezes Rady Ministrów

Mateusz Morawiecki

Warszawa, dnia /elektroniczny znacznik czasu/

RM-0610-52-23

Pani Elżbieta WITEK
Marszałek Sejmu

Szanowna Pani Marszałek,

na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiam Sejmowi projekt ustawy o ratyfikacji Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Państwa Izrael o współpracy w dziedzinie wizyt studyjnych zorganizowanych grup młodzieży, podpisanej w Warszawie dnia 22 marca 2023 r.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych zostali upoważnieni Minister Edukacji i Nauki, Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Minister Spraw Zagranicznych.

Z poważaniem
Mateusz Morawiecki
/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Do wiadomości:
wnioskodawca

U S T A W A

z dnia

o ratyfikacji Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Państwa Izrael o współpracy w dziedzinie wizyt studyjnych zorganizowanych grup młodzieży, podpisanej w Warszawie dnia 22 marca 2023 r.

Art. 1. Wyraża się zgodę na dokonanie przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej ratyfikacji Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Państwa Izrael o współpracy w dziedzinie wizyt studyjnych zorganizowanych grup młodzieży, podpisanej w Warszawie dnia 22 marca 2023 r.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

1. Wyjaśnienie potrzeby i celu związania Rzeczypospolitej Polskiej Umową

Celem związania Rzeczypospolitej Polskiej *Umową między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Państwa Izrael o współpracy w dziedzinie wizyt studyjnych zorganizowanych grup młodzieży, podpisaną w Warszawie dnia 22 marca 2023 r.*, zwaną dalej „Umową”, jest stworzenie ram prawnych do organizacji wszystkich wizyt studyjnych młodzieży izraelskiej w Rzeczypospolitej Polskiej oraz młodzieży polskiej w Państwie Izrael, pod auspicjami ministerstw właściwych do spraw edukacji obydwu państw. Dzięki zapewnieniu wizyt studyjnych młodzieży obydwu państw kolejne pokolenia młodzieży będą mieć okazję do poznawania historii swoich Narodów, w tym historię Holokaustu i innych zbrodni II Wojny Światowej. Ponadto celem Umowy jest, aby wizyty studyjne odbywały się w miejscach związanych z polsko-żydowskim wielowiekowym dziedzictwem oraz historią i kulturą Polski i Izraela, jak również stworzenie możliwości wzajemnego poznawania się i nawiązywania kontaktów przez młodzież Polski i Izraela.

Potrzeba związania Rzeczypospolitej Polskiej Umową wynika również z tego, że w związku z wyjazdami edukacyjnymi izraelskiej młodzieży do Polski, Strona polska w przeszłości odnotowywała pewne problemy dotyczące organizacji takich wyjazdów; głównym problemem był wzrost negatywnych odczuć wobec Polski i Polaków wśród młodzieży izraelskiej po powrocie z wyjazdu edukacyjnego, co powodowało wśród niej wzrost postaw nacjonalistycznych i syjonistycznych. Polska postrzegana była przez młodzież izraelską przez pryzmat obozów zagłady (śmierci) i obozów koncentracyjnych, ponadto młodzież nie zapoznawała się z odbudową życia żydowskiego w Polsce i była izolowana od kontaktów z Polakami. Uczestnicy wycieczek słyszeli od przewodników o grożących im w Polsce niebezpieczeństwach i wrażenie to potęgowała uzbrojona ochrona, która często arogancko odnosiła się do innych zwiedzających, a także przypadkowych przechodniów. Problematyczna z polskiego punktu widzenia była również przyjęta przez Stronę izraelską perspektywa nauczania o zbrodni Holocaustu, bez odniesień do szerszego kontekstu historycznego, w tym okupacji polskich ziem, zbrodni na polskim narodzie, innych narodach i grupach etnicznych oraz odpowiedzialności w tym zakresie obu totalitaryzmów: hitlerowskiego i sowieckiego.

Biorąc pod uwagę, że przed epidemią COVID-19 Polskę rocznie odwiedzało ok. 36 000 uczniów w ramach około 400 delegacji (liczących średnio od 2 do 4 autokarów), opisane powyżej problemy organizacyjne były częste i problematyczne dla Strony polskiej. Wykorzystując brak wizyt w latach 2020 i 2021 z powodu pandemii COVID-19, polski

Minister Spraw Zagranicznych dokonał analizy problemów odnotowanych przy organizacji wcześniejszych pobytów młodzieży szkolnej. W związku z intencją Strony izraelskiej wznowienia przyjazdów edukacyjnych do Polski, na początku marca 2022 r. Minister Spraw Zagranicznych notyfikował Stronie izraelskiej potrzebę przygotowania umowy, która pozwoliłaby na realizację przyjazdów młodzieży izraelskiej do Polski i młodzieży polskiej do Izraela. Umowa powinna stworzyć program wizyt studyjnych polskiej i izraelskiej młodzieży, dzięki któremu wizyty studyjne nie będą umacniały w młodzieży poczucia izolacji, zagrożenia i antypolskich czy antysemitycznych uprzedzeń oraz służyły pogłębianiu wiedzy o wielowiekowym współistnieniu Polaków i Żydów, wpływie polskiego dziedzictwa na współczesny Izrael, współczesnej Polsce dbającej o miejsca pamięci i pozostałości żydowskiego dziedzictwa, jak również popierającej integrację młodych ludzi z Polski i Izraela.

Celem związania Rzeczypospolitej Polskiej Umową jest również niwelowanie negatywnych stereotypów na temat Polski oraz Polaków związanych z okresem II Wojny Światowej, czemu służyłoby zdecydowane zwiększenie udziału polskich podmiotów zarówno w procesie przygotowania grup do wyjazdów, jak i podczas zwiedzania miejsc pamięci, a także pogłębianie ich wiedzy na temat szerszego kontekstu historycznego zbrodni Holokaustu oraz bogatej historii relacji polsko-żydowskich i obecnej odbudowy życia żydowskiego w Polsce. Priorytetem dla Strony polskiej jest uwzględnienie w programie każdej wizyty spotkań młodzieży izraelskiej z polskimi rówieśnikami. W Załączniku nr 1 do Umowy ustalona została lista miejsc rekomendowanych do odwiedzenia w czasie przyjazdów edukacyjnych do Polski.

Ponadto podkreślić należy, że kwestia stworzenia wizyt studyjnych młodzieży polskiej (które nie były w przeszłości organizowane) i izraelskiej, jak również wzbogacenia ich o elementy poznawania współczesnej Polski i współczesnego Izraela czy włączania do programów wycieczek spotkań jej uczestników z rówieśnikami z Polski i Izraela, nie jest nowym tematem w relacjach z Izraelem. Już wcześniej podejmowane były w tej sprawie rozmowy ze Stroną izraelską, która ma pełną świadomość zastrzeżeń i oczekiwań Strony polskiej w tym zakresie. Dodatkowo warto mieć na uwadze, że obie Strony od dłuższego czasu deklarowały chęć współpracy w celu budowania wzajemnego zrozumienia i w tym kontekście wspierały szczególnie rolę młodzieży.

Ponadto Umowa reguluje, wobec izraelskich wycieczek w Polsce, jak również polskich w Izraelu, kwestie dotyczące przewodników turystycznych, wprowadzając regulację, że zasadą będzie wspólna obsługa wizyt studyjnych, zapewniona, w miarę możliwości, przez polskich i izraelskich przewodników turystycznych.

Umowa zawiera również postanowienia dotyczące zapewnienia bezpieczeństwa zorganizowanych wizyt studyjnych oraz mechanizmy współpracy jej Stron w kwestiach zapewnienia bezpieczeństwa, w tym bardzo istotnej kwestii dotyczącej wyrażania zgody na wydanie funkcjonariuszom ochrony zaświadczeń konsularnych na broń i amunicję.

2. Wskazanie różnic między dotychczasowym i projektowanym stanem prawnym

Dotychczasowa organizacja wizyt edukacyjnych młodzieży odbywa się bez wiążących uregulowań prawnych w tym zakresie; ogólne przepisy o wspieraniu kontaktów młodzieży znalazły się w *Umowie między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Państwa Izrael o współpracy kulturalnej, naukowej i oświatowej, podpisanej w Jerozolimie dnia 22 maja 1991 r.* (Dz. U. z 1992 r. poz. 60), której art. IX stanowi, że „Umawiające się Strony będą popierać kontakty i wymianę między organizacjami młodzieżowymi i studenckimi, jak również wzajemną wymianę młodzieży szkolnej i studenckiej”. Z kolei *Umowa o Wymianie Młodzieży między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Państwa Izrael, podpisana w Warszawie dnia 29 sierpnia 1991 r.* (M.P. z 2006 r. poz. 298) w art. 1 zawiera deklarację Stron, że „będą inspirować i popierać różnorodne formy kontaktów i wymiany młodzieży oraz tworzyć warunki niezbędne dla ich rozwoju”, a w art. 2 przewidziano, że będzie to m.in. obejmować organizowanie i udział we wspólnych imprezach popularyzujących i poszerzających stan wiedzy młodzieży zarówno o historii, jak i o teraźniejszości kraju partnera.

Jedynym dokumentem, jednak nie stanowiącym umowy międzynarodowej i tym samym niewiążącym prawnie, który reguluje działania Stron w zakresie przyjazdów edukacyjnych młodzieży izraelskiej do Polski jest *Wspólna Deklaracja Ministerstwa Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej i Ministerstwa Spraw Zagranicznych Państwa Izrael w sprawie przyjazdów edukacyjnych izraelskiej młodzieży do Polski, podpisana w Jerozolimie dnia 11 września 2006 r.* podczas oficjalnej wizyty śp. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Izraelu. Wśród głównych celów Wspólnej Deklaracji wymieniono: „zapoznanie odwiedzającej Polskę młodzieży izraelskiej z wielowiekową historią współżycia Żydów i Polaków, w całej jej złożoności, a także z szerszym kontekstem, w jakim dokonał się Holocaust”. Wpisano również do niej pilotażowy program spotkań z polską młodzieżą w czasie wizyt edukacyjnych obejmujący 2,5 tys. uczniów z Izraela. Odrębną kwestią było uregulowanie spraw związanych z ochroną i zabezpieczeniem wyjazdów. We Wspólnej Deklaracji zapisano, że jest to kwestia priorytetowa dla obu Stron. Przewidziano również informowanie przez Izrael z dwutygodniowym wyprzedzeniem o trasach przejazdu i noclegów grup młodzieży. Strona polska odnotowała, że każdej grupie towarzyszyć będą oficjalni izraelscy oficerowie ochrony

oraz pracownicy polskich firm ochrony. Przewidziano również, że izraelscy funkcjonariusze ochrony będą informowani o potrzebie unikania kontaktów z osobami postronnymi.

Mimo podejmowanych prób w kolejnych latach kwestia ochrony grup izraelskiej młodzieży nie została uregulowana w umowie międzynarodowej, a zaświadczenia na przywóz broni w celu ochrony obywateli izraelskich przyjeżdżających do Polski wydawane były funkcjonariuszom na podstawie art. 40 *ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji* (Dz. U. z 2022 r. poz. 2516, z późn. zm.), odnoszącego się do cudzoziemców (niebędących członkami misji dyplomatycznych i urzędów konsularnych oraz osobami zrównanymi z nimi na podstawie porozumień międzynarodowych). Przepisy te przewidują, że mogą oni posiadać broń i amunicję, jeżeli są one niezbędne do wykonywania czynności związanych z ochroną misji dyplomatycznych i urzędów konsularnych państw obcych, przedstawicielstw organizacji międzynarodowych, członków oficjalnych delegacji zagranicznych, a także do innych celów wynikających z porozumień międzynarodowych lub z zasady wzajemności. Przedmiotowe zaświadczenia mogą być wydawane wyłącznie posiadaczom paszportów dyplomatycznych lub służbowych, na podstawie noty izraelskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych, w której nie wskazuje się konkretnego celu ochrony oraz po uzyskaniu pozytywnej opinii Komendanta Służby Ochrony Państwa Rzeczypospolitej Polskiej.

W wyniku analizy doświadczeń związanych z udziałem uzbrojonej ochrony izraelskiej w wizytach młodzieży, polski Minister Spraw Zagranicznych powiadomił w dniu 23 marca 2022 r. Stronę izraelską, że do czasu wypracowania nowych podstaw prawnych współpracy zawieszeniu ulega dotychczasowa formuła izraelskich przyjazdów edukacyjnych do Polski, w tym procedura wydawania pozwoleń na broń dla oficerów izraelskiej ochrony towarzyszących grupom młodzieży.

Oceniając kontakty uczniów izraelskich z polskimi rówieśnikami na podstawie dotychczasowego stanu prawnego, należy zaznaczyć, że do 2019 r. corocznie w ramach wizyt edukacyjnych odbywało się w polskich szkołach ok. 150 jednodniowych spotkań młodzieży polskiej i izraelskiej. Spotkania takie składały się z trzech części:

- 1) integracja grupy,
- 2) zajęcia warsztatowe realizowane w oparciu o wybrane scenariusze z publikacji „Zachować pamięć”,
- 3) wspólne trasy po polsko-żydowskich miejscach pamięci.

Wizyty młodych Izraelczyków w polskich szkołach odbywały się dwa razy w roku (na wiosnę i jesienią). Uczniowie 10 polskich szkół w ramach tej współpracy wyjechało z rewizytą do szkół partnerskich w Izraelu. Do 2019 r. w programie wzięło udział łącznie ponad 20 tys. polskich

uczniów i 450 nauczycieli z ponad 450 szkół. W 2019 r. 70 polskich szkół zorganizowało takie spotkania młodzieży.

Zgodnie z projektowanym stanem prawnym w ramach Umowy Strona polska w całości przejmie odpowiedzialność za bezpieczeństwo i ochronę grup młodzieży izraelskiej. Kwestie dotyczące udziału oficerów ochrony izraelskiej będą wynikać z decyzji właściwych instytucji krajowych oraz oceny stanu bezpieczeństwa. W przypadku zwiedzania instytucji kultury lub miejsc pamięci objętych obowiązkową ochroną Strona izraelska dostosuje się do wszelkich obostrzeń, zasad wynikających z dokumentacji ochronnej danej jednostki, regulaminów, w szczególności dotyczących wnoszenia na teren wyżej wymienionych jednostek broni, jak i przedmiotów oraz środków mogących zagrażać życiu i zdrowiu.

Przyjętą zasadą będzie wspólna opieka nad wyjazdami przez przewodników polskich i izraelskich. Grupom na terenie zwiedzanych obiektów towarzyszyć będzie, w miarę możliwości, w Polsce polski przewodnik władający w dostatecznym stopniu językiem angielskim lub hebrajskim, a w Izraelu analogicznie izraelski przewodnik władający językiem angielskim lub polskim.

Treść programu wyjazdów ustalana będzie w porozumieniu między Stronami, dążącymi do zapewnienia jak najpełniejszej realizacji celów Umowy. Na życzenie Stron programy będą konsultowane ze stroną przyjmującą z uwzględnieniem opinii stosownych instytucji edukacyjnych, muzeów i innych instytucji, np. w Polsce: Instytut Pamięci Narodowej (kwestie historyczne), Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego (wizyty w miejscach pamięci, muzeach i instytucjach kultury oraz udział przewodników/edukatorów oferowanych przez muzea i instytucje kultury – w konsultacji także z organizatorami instytucji podległych innym podmiotom niż Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego), Minister Edukacji i Nauki (spotkania młodzieży szkolnej), Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji (kwestie ochrony i zabezpieczenia grup) oraz Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego (kwestie wskazane w Załączniku nr 2 do Umowy).

W wyniku wejścia w życie Umowy powszechną praktyką powinno stać się angażowanie polskich przewodników podczas zwiedzania miejsc pamięci, na wzór uzgodnień obowiązujących aktualnie w Muzeum Auschwitz-Birkenau (wszystkie grupy młodzieży izraelskiej są zobowiązane do zaangażowania anglojęzycznego przewodnika Muzeum). Standardem powinna być też sytuacja, w której każda z grup izraelskich spotka się podczas pobytu w Polsce z grupą polskich uczniów (Ministerstwo Edukacji i Nauki w porozumieniu z kuratoriami wytypuje odpowiednie placówki w wybranych lokalizacjach w Polsce na trasie wycieczek edukacyjnych, które będą zainteresowane przyjęciem rówieśników z Izraela oraz

spotkaniami integracyjnymi). Celem Strony polskiej będzie również zapewnienie, że w programie każdej wizyty edukacyjnej znajdzie się punkt poświęcony dziedzictwu żydowskiemu w Polsce, wielowiekowemu współistnieniu obu narodów itp. (w postaci placówki muzealnej bądź spotkania z organizacją (aktywistą) zajmującym się odnową życia żydowskiego). Integralną częścią Umowy jest Załącznik nr 1 zawierający spis muzeów i instytucji rekomendowanych do odwiedzenia w czasie wizyty młodzieży izraelskiej w Polsce. Analogicznie, Załącznik ten uwzględnia miejsca rekomendowane do odwiedzenia przez polskie wycieczki w Izraelu.

Nie przewiduje się co do zasady możliwości towarzyszenia grupom przez uzbrojonych izraelskich oficerów ochrony (szczegóły określone zostały w Załączniku nr 2 do Umowy). W przypadku zgody Strony polskiej na obecność izraelskiej uzbrojonej ochrony w wyjątkowych sytuacjach Umowa określa przesłanki dotyczące możliwości wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oficerów ochrony z Izraela ochraniających wycieczki edukacyjne, które trudno jest traktować jako delegacje oficjalne. Umożliwi to konsulom Rzeczypospolitej Polskiej jednoznaczną ocenę stanu faktycznego przed wydaniem zaświadczenia na przywóz broni na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Wskazanie przewidywanych skutków społecznych, gospodarczych, finansowych, politycznych i prawnych związanych z wejściem w życie Umowy, wraz z określeniem źródeł finansowania

Skutki polityczne, prawne i społeczne

Stanowiąca deklarację woli obydwu Stron Umowa będzie sprzyjać współpracy i koordynacji działań w zakresie organizacji wizyt studyjnych młodzieży izraelskiej w Polsce oraz młodzieży polskiej w Izraelu, w tym kontaktów młodzieży obydwu państw z ich rówieśnikami, edukacji młodzieży obydwu Stron na temat zbrodni Holokaustu i innych zbrodni II Wojny Światowej. Zaangażowanie polskich przewodników w czasie wizyt stworzy możliwość docierania do izraelskich uczniów z szerszą perspektywą historyczną na temat genezy, przebiegu i skutków II Wojny Światowej oraz zbrodni ludobójstwa popełnionych na terenie okupowanej Polski. Spotkania młodzieży szkolnej obydwu Stron sprzyjać będą wzajemnemu poznawaniu się i eliminacji ewentualnych uprzedzeń oraz niechęci w celu budowania współpracy między oboma społeczeństwami i krajami. Ich rezultatem będzie zdobycie niezbędnej wiedzy oraz kształtowanie postaw etycznych i moralnych, dzięki którym uczniowie będą mogli świadomie odrzucać stereotypy, manipulacje i propagandę zmierzającą do powstrzymania polsko-izraelskiego pojednania.

Skutkiem związania się Umową będzie prawne uregulowanie kwestii organizacji wizyt studyjnych młodzieży izraelskiej w Polsce i młodzieży polskiej w Izraelu oraz wprowadzenie ścisłych przepisów prawnie wiążących obie Strony, w przeciwieństwie do dotychczas stosowanych niewiążących prawnie aktów oraz wiążących umów międzynarodowych, które regulują kwestię wizyt młodzieży izraelskiej w Polsce na bardzo ogólnym poziomie.

Jednocześnie Umowa wpisuje się w proces normalizacji stosunków dyplomatycznych i współpracy pomiędzy Polską a Izraelem, który pozostaje jednym z kluczowych partnerów Rzeczypospolitej Polskiej na Bliskim Wschodzie, w tym potencjalnym dostawcą technologii obronnych i wojskowych. Sprzyjać temu będzie uregulowanie w Umowie zasad ochrony i bezpieczeństwa izraelskich grup młodzieży podczas wizyt studyjnych w Polsce zgodnie z prawodawstwem obowiązującym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz polskich grup młodzieży podczas wizyt studyjnych w Izraelu zgodnie z prawodawstwem obowiązującym na terytorium Państwa Izrael.

Skutki gospodarcze i finansowe

Realizacja przyjętych rozwiązań będzie sfinansowana w ramach limitów wydatków będących w dyspozycji poszczególnych dysponentów części budżetowych i nie powinna stanowić podstawy do ubiegania się o dodatkowe środki na ten cel.

Jednocześnie uregulowanie kwestii przyjazdów młodzieży izraelskiej do Polski przyniesie korzyści gospodarcze wynikające ze wzrostu liczby osób odwiedzających nasz kraj, korzystających z usług m.in. hotelowych, transportowych i gastronomicznych oraz zwiększy dochody martyrologicznych muzeów pamięci, jak i innych instytucji muzealnych i kultury wizytowanych odpłatnie przez izraelskich uczniów. W dalszej perspektywie, także dzięki nawiązaniu kontaktów rówieśniczych i współpracy między szkołami, realizacja Umowy może sprzyjać rozwojowi obustronnego ruchu turystycznego między Polską i Izraelem.

4. Informacja na temat trybu związania Rzeczypospolitej Polskiej Umową

Z uwagi na fakt, że postanowienia Umowy dotyczą kwestii uregulowanych w ustawach lub w których Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej wymaga ustawy, takich jak kwestie dotyczące broni i amunicji, kwestie dotyczące odpowiedzialności Stron za zapewnienie bezpieczeństwa członkom wizyt studyjnych czy kwestie dotyczące usług hotelarskich i przewodników turystycznych, związanie Rzeczypospolitej Polskiej Umową nastąpi w drodze ratyfikacji za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie, na podstawie art. 89 ust. 1 pkt 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w związku z art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 14 kwietnia 2000 r. o umowach międzynarodowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 127).

UMOWA
między
Rządem Rzeczypospolitej Polskiej
a
Rządem Państwa Izrael
o współpracy w dziedzinie wizyt studyjnych zorganizowanych grup
młodzieży

Rząd Rzeczypospolitej Polskiej i Rząd Państwa Izrael, zwane dalej „Stronami”;

Mając na uwadze obustronną wolę współpracy wyrażoną w Umowie między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Państwa Izrael o współpracy kulturalnej, naukowej i oświatowej, podpisanej w Jerozolimie dnia 22 maja 1991 roku;

Dostrzegając, że negatywne postawy etyczne i moralne, takie jak między innymi rasizm i ksenofobia, wynikają w znacznym stopniu z braku wiedzy i niedostatecznej edukacji młodych pokoleń, przy istniejącym jednocześnie wspólnym dziedzictwie historycznym obydwu państw, które stanowi bazę dla rozwoju i pogłębiania dwustronnych relacji;

Pragnąc zapewnić jak najlepsze stosunki między narodami polskim i izraelskim oraz wyeliminować wszelkie wzajemne uprzedzenia między Polakami i Izraelczykami;

Wierząc w znaczenie edukacji w Polsce i w Izraelu o Holokauście i II Wojnie Światowej oraz potrzebie opowiedzenia pełnej historii o mrocznych czasach Holokaustu i II Wojny Światowej;

Wyrażając wolę kształcenia kolejnych pokoleń w duchu pojednania, wzajemnego zrozumienia i szacunku bez negatywnych postaw etycznych i moralnych;

Uznając wizyty młodzieży izraelskiej w Polsce i młodzieży polskiej w Izraelu za ważny etap w budowaniu dalszych stosunków między Polską i Izraelem oraz ich narodami;

Mając na uwadze korzyści płynące ze współpracy gospodarczej, kulturalnej i edukacyjnej wynikające z rozwoju turystyki dwustronnej między Rzeczpospolitą Polską a Państwem Izrael oraz dążąc do dalszego zwiększania liczby osób odwiedzających oba państwa;

Pragnąc wzajemnie rozwijać bliższe relacje w zakresie koordynacji organizowanych edukacyjnych wizyt studyjnych;

Uzgodniły, co następuje:

Artykuł 1

Cele Umowy

1. Wszystkie wizyty studyjne młodzieży polskiej w Izraelu, pod auspicjami Ministerstwa Edukacji i Nauki Rzeczypospolitej Polskiej oraz młodzieży izraelskiej w Rzeczypospolitej Polskiej, organizowane pod auspicjami Ministerstwa Edukacji Państwa Izrael, odbywać się będą na podstawie i zgodnie z postanowieniami niniejszej Umowy.
2. Celem niniejszej Umowy jest zapewnienie, aby kolejne pokolenia młodzieży polskiej i izraelskiej:
 - a) poznawały historię swoich narodów, w tym historię Holokaustu i innych zbrodni II Wojny Światowej. Strony poświęcą odpowiednią uwagę pozostałym obszarom o szczególnym znaczeniu dla historii każdego z obydwu narodów;
 - b) odbywały wizyty studyjne w miejscach związanych z wielowiekowym polsko-żydowskim dziedzictwem oraz historią i kulturą Polski i Izraela;
 - c) poznawały się wzajemnie poprzez nawiązywanie bezpośrednich kontaktów z osobami w podobnym wieku.

Artykuł 2

Program

1. Program zorganizowanych edukacyjnych wizyt studyjnych będzie obejmował w szczególności:
 - a) wizyty studyjne w miejscach upamiętniających Holokaust i inne zbrodnie II Wojny Światowej oraz w innych miejscach o szczególnym znaczeniu dla pamięci historycznej obydwu narodów;
 - b) wizyty studyjne w miejscach o znaczeniu historycznym i kulturalnym oraz odnoszących się do wielowiekowego dziedzictwa Żydów w Polsce oraz polskiego dziedzictwa w Izraelu;
 - c) bezpośrednie spotkania z grupami młodzieży w wieku zbliżonym do uczestników, w przypadku gdy Strona goszcząca jest w stanie zapewnić takie spotkanie, zgodnie ze specyfikacjami odwiedzających grup.
2. W celu realizacji postanowień powyższego ustępu 1, Strony będą rekomendować obiekty i miejsca wizyt studyjnych określone w Załączniku nr 1 do niniejszej Umowy, który będzie regularnie aktualizowany przez punkty kontaktowe.
3. Strony ustalają, że co najmniej jeden z rekomendowanych obiektów lub miejsc wskazanych w Załączniku nr 1 zostanie włączony do programu każdej wizyty studyjnej organizowanej w ramach niniejszej Umowy.

4. Na wniosek dowolnej ze Stron, Strony będą uzgadniać program wizyt studyjnych, dążąc do wzajemnej współpracy i zapewnienia jak najpełniejszej realizacji celów niniejszej Umowy. Strony będą uwzględniać opinie właściwych instytucji edukacyjnych, obiektów historycznych, muzeów i innych instytucji.

Artykuł 3

Przewodnicy turystyczni

1. Przyjętą przez Strony zasadą będzie wspólna obsługa wizyt studyjnych zapewniona, w miarę możliwości, przez polskich i izraelskich przewodników turystycznych.
2. Strona polska zobowiązuje się do zapewnienia usług polskich przewodników turystycznych w miejscach odwiedzanych przez zorganizowane grupy z Izraela, władających w dostatecznym stopniu językiem angielskim lub hebrajskim lub arabskim, dla każdej grupy zorganizowanej objętej niniejszą Umową, zgodnie z prawem polskim, w szczególności z przepisami ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych.
3. Strona izraelska zachęca odpowiednie instytucje do zapewnienia usług izraelskich przewodników turystycznych w miejscach odwiedzanych przez zorganizowane grupy z Polski, władających w dostatecznym stopniu językiem angielskim lub polskim, dla każdej grupy zorganizowanej objętej niniejszą Umową, zgodnie z prawem krajowym, przepisami i procedurami Państwa Izrael.
4. Strony zachęcają przewodników turystycznych i ich stowarzyszenia do stałej współpracy i wzajemnych konsultacji w sprawach dotyczących niniejszej Umowy.

Artykuł 4

Bezpieczeństwo

1. Strony zgadzają się, że bezpieczeństwo zorganizowanych wizyt studyjnych jest kwestią najważniejszą, a niezbędne środki bezpieczeństwa muszą być zawsze zapewnione. Strony będą współpracować w celu zapewnienia tych środków zgodnie z ustaleniami, w zgodzie z przepisami prawa.
2. Bezpieczeństwo zorganizowanych wizyt studyjnych będzie zapewnione przez Policję i inne właściwe władze Rzeczypospolitej Polskiej, w porozumieniu z właściwymi władzami Państwa Izrael, jak określono w Załączniku nr 2.
3. Strona polska podejmie wszelkie środki bezpieczeństwa w celu zapewnienia bezpieczeństwa zorganizowanych wizyt studyjnych z Izraela, zgodnie z przepisami prawa obowiązującego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Strona izraelska podejmie wszelkie środki bezpieczeństwa w celu zapewnienia bezpieczeństwa zorganizowanych wizyt studyjnych z Polski, zgodnie z przepisami prawa obowiązującego na terytorium Państwa Izrael.

4. Strony uzgadniają, że zorganizowane izraelskie wizyty studyjne mogą być zabezpieczane, podczas całego pobytu w Polsce, przez polskich pracowników ochrony z prywatnych polskich firm ochroniarskich, licencjonowanych zgodnie z prawem polskim, zatwierdzonych przez Stronę izraelską. Strony uzgadniają, że polskie zorganizowane wizyty studyjne mogą być zabezpieczane, podczas całego pobytu w Izraelu, przez izraelskich pracowników ochrony z prywatnych izraelskich firm ochroniarskich, licencjonowanych zgodnie z prawem izraelskim, zatwierdzonych przez Stronę polską.
5. W uzasadnionych przypadkach każda ze Stron mieć będzie prawo do wystąpienia do drugiej Strony z wnioskiem o wyrażenie zgody na dodatkowe środki bezpieczeństwa w związku z wizytą studyjną oraz wystąpić z wnioskiem, aby środki te zostały zapewnione przez drugą Stronę lub aby wyraziła ona zgodę na obecność agentów ochrony Strony występującej z wnioskiem. W szczególności wniosek taki zostanie rozpatrzony pozytywnie, jeśli obie Strony stwierdzą istnienie ogólnego zagrożenia dla bezpieczeństwa wizyt studyjnych.
6. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, każda Strona może wystąpić do drugiej Strony z wnioskiem o wyrażenie zgody na wydanie swoim funkcjonariuszom ochrony zaświadczeń konsularnych na broń i amunicję, na podstawie właściwych przepisów prawa krajowego, w szczególności ustawy z dnia 21 maja 1999 roku o broni i amunicji oraz właściwych praw, przepisów i procedur obowiązujących w Państwie Izrael. W szczególności wniosek taki zostanie rozpatrzony pozytywnie, jeżeli obie Strony stwierdzą istnienie szczególnego, bezpośredniego zagrożenia dla bezpieczeństwa określonej zorganizowanej wizyty studyjnej.
7. Strony zapewnią, że funkcjonariusze ochrony będą przestrzegać wszelkich ograniczeń i zasad obowiązujących w odwiedzanych obiektach, w szczególności dotyczących wchodzenia na teren obiektu z bronią palną oraz przedmiotami mogącymi zagrażać życiu lub zdrowiu, zgodnie z właściwymi przepisami prawa krajowego.
8. W celu współpracy i komunikacji między Stronami w zakresie bezpieczeństwa zorganizowanych wizyt studyjnych, Strony utworzą punkty kontaktowe:

dla wizyt w Polsce:

- a) Komenda Główna Policji Rzeczypospolitej Polskiej;
- b) Ambasada Państwa Izrael w Rzeczypospolitej Polskiej;

dla wizyt w Izraelu:

- a) właściwy kompetencyjnie organ Państwa Izrael odpowiedzialny za bezpieczeństwo polskich grup odwiedzających Izrael;
- b) Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Państwie Izrael.

Artykuł 5

Współpraca międzyrządowa

1. Strony będą nieprzerwanie dążyć do zwiększenia liczby zorganizowanych wizyt studyjnych do obydwu krajów oraz zapewniają, że ich programy realizują cele niniejszej Umowy w jak największym stopniu.
2. Każdego roku Strony przedstawią sobie wzajemnie ocenę studyjnych wizyt edukacyjnych, ze wskazaniem ich liczby, czasu trwania, liczby uczestników, miejsc i czasu spotkań z rówieśnikami oraz propozycje wizyt studyjnych w roku następnym.
3. Placówki oświatowe i kulturalne Stron będą współpracować kierując się zasadami wzajemnego zrozumienia i szacunku.

Artykuł 6

Punkty kontaktowe

Nie naruszając postanowień Artykułu 4 ustęp 8, dla celów realizacji niniejszej Umowy Strony ustanawiają punkty kontaktowe w postaci:

- a) Ministerstwa Spraw Zagranicznych – po stronie polskiej;
- b) Ministerstwa Edukacji we współpracy z Ministerstwem Spraw Zagranicznych – po Stronie izraelskiej.

Artykuł 7

Postanowienia końcowe

1. Umowa niniejsza podlega ratyfikacji zgodnie z prawem wewnętrznym każdej ze Stron, co zostanie potwierdzone w drodze wymiany not.
2. Umowa niniejsza wchodzi w życie w dniu otrzymania późniejszej z not, w których Strony poinformują się wzajemnie o spełnieniu wszystkich krajowych procedur koniecznych do wejścia w życie niniejszej Umowy. Strony zgadzają się na rozpoczęcie współpracy w oparciu o niniejszą Umowę przed jej wejściem w życie.
3. Umowa niniejsza zawarta jest na nieokreślony okres czasu. Może być ona zmieniona lub zmodyfikowana za obopólną pisemną zgodą Stron.
4. Umowa niniejsza może być wypowiedziana przez każdą ze Stron w drodze notyfikacji przekazanej drugiej Stronie za pośrednictwem kanałów dyplomatycznych. W takim przypadku niniejsza Umowa utraci moc obowiązującą po upływie sześciu miesięcy od dnia notyfikacji o wypowiedzeniu. Wypowiedzenie niniejszej Umowy nie będzie mieć wpływu na programy rozpoczęte przed jej wypowiedzeniem, chyba że Strony uzgodnią inaczej.

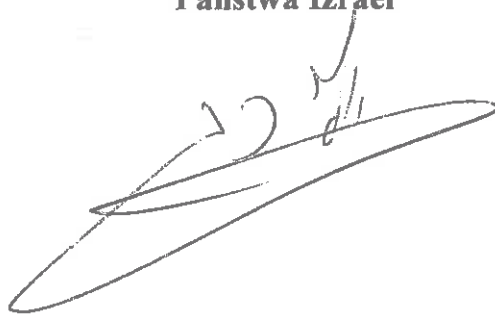
5. Wszelkie spory i różnice pomiędzy Stronami dotyczące interpretacji i stosowania postanowień niniejszej Umowy, będą rozstrzygane w drodze negocjacji i konsultacji między Stronami.
6. Od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy, postanowienia w niej zawarte zastępują odpowiednie postanowienia:
 - a) Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Państwa Izrael o współpracy kulturalnej, naukowej i oświatowej, podpisanej w Jerozolimie dnia 22 maja 1991 roku;
 - b) Umowy o Wymianie Młodzieży między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Państwa Izrael, podpisanej w Warszawie dnia 29 sierpnia 1991 roku.

Podpisano w Warszawie..... dnia 22 marca..... 2023 roku
w dwóch egzemplarzach, każdy w językach polskim, hebrajskim
i angielskim, przy czym wszystkie teksty są jednakowo autentyczne.
W przypadku rozbieżności związanych z interpretacją niniejszej Umowy, tekst
w języku angielskim uważany będzie za rozstrzygający.

**Z upoważnienia Rządu
Rzeczypospolitej Polskiej**

**Z upoważnienia Rządu
Państwa Izrael**

Załącznik nr 1 / Annex no 1

1. Wykaz rekomendowanych obiektów i miejsc wizyt w Polsce / List of recommended sites and places of visits in Poland

Muzea martyrologiczne / Martyrdom museums

- Muzeum Katyńskie - Oddział Muzeum Wojska Polskiego (Warszawa) / The Katyn Museum – the branch of the Polish Army Museum (Warsaw)
- Muzeum Powstania Warszawskiego (Warszawa) / The Warsaw Uprising Museum (Warsaw)
- Muzeum Niepodległości w Warszawie wraz z oddziałami: Muzeum X Pawilonu Cytadeli Warszawskiej i Muzeum Więzienia Pawiak wraz z filią – Mauzoleum Walki i Męczeństwa / The Museum of Independence in Warsaw with its branches: the Museum of the 10th Pavilion of the Warsaw Citadel and the Pawiak Prison Museum with a branch - the Mausoleum of Struggle and Martyrdom
- Muzeum Żołnierzy Wyklętych (Ostrołęka) / The Museum of Cursed Soldiers (Ostrołęka)
- Muzeum Pamięci Mieszkańców Ziemi Oświęcimskiej (Oświęcim) / The Remembrance Museum of Land of Oświęcim Residents (Oświęcim)
- Muzeum Polaków Ratujących Żydów podczas II wojny światowej im. Rodziny Ulmów w Markowej / The Ulma Family Museum of Poles Saving Jews in World War II
- Muzeum II Wojny Światowej wraz z oddziałem: – Muzeum Westerplatte i Wojny 1939 (Gdańsk) / Museum of the Second World War and its branch – Museum of Westerplatte and the War of 1939 (Gdansk)
- Centralne Muzeum Jeńców Wojennych (Opole – Łambinowice) / Central Museum of Prisoners-of-War (Opole – Łambinowice)
- Mauzoleum Martyrologii Wsi Polskich w Michniowie - Oddział Muzeum Wsi Kieleckiej/ Mauzoleum of the Martyrdom of Polish Villages in Michniów – the branch of the Kielce Countryside Museum
- Muzeum Tradycji Niepodległościowych w Łodzi wraz z oddziałem: Stacja Radegast / Museum of Independence Traditions in Łódź and its branch the Radegast Station
- Muzeum Krakowa z oddziałami: Stara Synagoga, Apteka pod Orłem, Fabryka Emalia Oskara Schindlera / The Museum of Cracow with branches: the Old Synagogue, the Eagle Pharmacy, the Oskar Schindler's Enamel Factory
- Wielkopolskie Muzeum Niepodległości wraz z oddziałami (Poznań) /The Wielkopolskie Independence Museum with its branches (Poznan)

- Muzeum Getta Warszawskiego (w organizacji – muzeum w budowie) (Warszawa) / Warsaw Ghetto Museum (in organisation – museum under construction) (Warsaw)
- Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL (w organizacji) (Warszawa) / The Museum of Cursed Soldiers and Political Prisoners of the Polish People's Republic (in organisation) (Warsaw)
- Muzeum - Dom Rodziny Pileckich w Ostrowi Mazowieckiej / Pilecki Family House Museum
- Muzeum Dzieci Polskich – ofiar totalitaryzmu. Niemiecki nazistowski obóz dla polskich dzieci w Łodzi (1942-1945) (w organizacji – muzeum w budowie) / Museum of Polish Children – victims of totalitarianism. German Nazi camp for Polish children in Łódź (1942-1945) (in organization – museum under construction)

Najważniejsze muzea prezentujące historię i dziedzictwo Polski (muzea narodowe i rezydencje królewskie) / The most important museums presenting Poland's history and heritage (national museums and royal residences)

- Muzeum Narodowe w Warszawie / National Museum in Warsaw
- Muzeum Narodowe w Krakowie / National Museum in Krakow
- Muzeum Narodowe w Poznaniu / National Museum in Poznan
- Muzeum Narodowe we Wrocławiu / National Museum in Wrocław
- Muzeum Narodowe w Lublinie / National Museum in Lublin
- Muzeum Narodowe w Gdańsku / National Museum in Gdansk
- Muzeum Narodowe w Kielcach / National Museum in Kielce
- Muzeum Narodowe w Szczecinie / National Museum in Szczecin
- Zamek Królewski na Wawelu – Państwowe Zbiory Sztuki (Kraków) / Wawel Royal Castle (Krakow)
- Zamek Królewski w Warszawie – Muzeum. Rezydencja Królów i Rzeczypospolitej / The Royal Castle in Warsaw- Museum
- Muzeum Pałac Króla Jana III w Wilanowie (Warszawa) / Museum of King Jan III's Palace at Wilanow (Warsaw)
- Muzeum Łazienki Królewskie w Warszawie / The Royal Łazienki Museum in Warsaw
- Muzeum Historii Polski (w organizacji - muzeum w budowie) (Warszawa) / Polish History Museum (in organization – museum under construction) (Warsaw)

Muzea i instytucje pamięci dokumentujące dziedzictwo żydowskie i dialog polsko-żydowski / Museums and memorial institutions documenting Jewish heritage and Polish-Jewish dialogue

- Żydowski Instytut Historyczny im. Emanuela Ringelbluma / Emanuel Ringelblum Jewish History Institute

- Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN / Museum of the History of Polish Jews POLIN
- Muzeum - Zespół Synagogałny we Włodawie / Museum-Synagogue Complex in Włodawa

2. Wykaz rekomendowanych obiektów i miejsc wizyt w Izraelu / List of recommended sites and places of visits in Israel

Tel Awiw-Jafa/ Tel Aviv-Jaffa:

Jafa/ Jaffa

Cezarea/ Caesarea

Jerozolima/Jerusalem:

- Kneset/ Knesset
- „Jad Waszem” Instytut Pamięci Męczenników i Bohaterów Holocaustu/“Yad Vashem” The World Holocaust Remembrance Center
- Wzgórze Herzla/ Mount Herzl

Hajfa/ Haifa (and the vicinity):

- Ogrody Bahaitów/ the Bahai Gardens
- Niemiecka kolonia/ the German Colony
- Wadi Ara/ Wadi Ara
- Akka/ Acre
- Muzeum Tajnej Imigracji i Marynarki Wojennej/ Clandestine Immigration and Naval Museum
- Muzeum Bojowników Getta/ Ghetto Fighters' House
- Rosz ha-Nikra/ Rosh HaNikra

Północ /North:

- Nazaret: Bazylika Zwiastowania Pańskiego/ Nazareth: Church of the Annunciation
- Tabga i Kafarnaum/ Tabgha and Capernaum
- Góra Błogosławieństw (Har ha-Oszer)/Mount of Beatitudes (Har HaOsher)
- Jardenit (Miejsce Chrztu Jardenit)/Yardenit (Yardenit Baptismal Site)
- Tyberiada/ Tiberias
- Mekorot (Państwowe przedsiębiorstwo Wodne)/"Mekorot" (company, the national water leader)
- Metulla /Metul

Południe/ South:

- Masada /Masada
- En Gedi i izraelskie wybrzeże Morza Martwego/ Ein Gedi and the Israeli coast of the Dead Sea
- Sede Boker/ Sede Boker

Poza wyżej wymienionymi obiektami i miejscami wizyt Strony mogą rekomendować także do odwiedzenia inne obiekty i miejsca odpowiednie dla realizacji celów Umowy.

In addition to the above-mentioned sites and places of visit, the Parties may also recommend other facilities and places suitable for the implementation of the objectives of the Agreement.

Załącznik nr 2

Procedura określa środki bezpieczeństwa dla zorganizowanych wizyt studyjnych młodzieży izraelskiej do Polski wg następujących poziomów zagrożenia bezpieczeństwa, ustalanych wspólnie przez Strony na podstawie odpowiednich danych i informacji.

Poziom zagrożenia bezpieczeństwa będzie określany wspólnie między ABW i ISA w oparciu o odpowiednie dane i informacje z poszczególnych agencji.

Poziom ZIELONY

- nie ma wiarygodnych danych wywiadowczych nt. jakichkolwiek zamierzeń podjęcia działalności terrorystycznej przeciwko izraelskim celom w Polsce;
- wizyty studyjne mogą być zabezpieczane przez polskich pracowników ochrony z prywatnych polskich firm ochroniarskich, licencjonowanych zgodnie z polskim prawem, zatwierdzonych przez stronę izraelską;
- bezpieczeństwo wizyt zostanie zapewnione przez polską Policję i inne właściwe instytucje, zgodnie z przepisami prawa obowiązującymi na terenie Rzeczypospolitej;

Poziom ŻÓŁTY

- jest ogólna informacja wywiadowcza nt. planów organizacji terrorystycznych, aby zaatakować żydowskie i izraelskie cele w Polsce.
- odpowiedzialność za bezpieczeństwo oficjalnych izraelskich wizyt studyjnych będzie głównie spoczywała na polskiej Policji i innych odpowiednich instytucjach.
- pierwszą reakcję na jakikolwiek incydent przestępczy/antysemicki lub prowokacje zapewni strona polska bez izraelskiego zaangażowania.
- strona izraelska będzie miała prawo wystąpić do strony polskiej o zgodę na dodatkowe środki bezpieczeństwa i zawnioskować, aby środki te albo były zapewnione przez Polskę, albo aby Polska wyraziła zgodę na obecność izraelskich funkcjonariuszy bezpieczeństwa. Wniosek taki powinien zostać przyjęty, w szczególności gdy zarówno strona izraelska, jak i polska ustalą istnienie ogólnego ryzyka dla bezpieczeństwa zorganizowanych wizyt studyjnych.
- liczba funkcjonariuszy ochrony towarzyszących izraelskim grupom studyjnym będzie mniejsza niż w przypadku poziomu zagrożenia CZERWONY.

Poziom CZERWONY

- jest konkretna informacja dot. określonego, bliskiego ryzyka dla bezpieczeństwa określonej zorganizowanej wizyty studyjnej do Polski.

- przeprowadzona zostanie wspólna ocena sytuacji w celu przedyskutowania uzgodnień dot. bezpieczeństwa wizyty. Strona izraelska będzie mieć prawo wystąpić do strony polskiej o zgodę na dodatkowe środki bezpieczeństwa i zawnioskować, aby środki te albo były zapewnione przez Polskę, albo aby Polska wyraziła zgodę na obecność izraelskich funkcjonariuszy bezpieczeństwa. Obejmuje to wniosek wobec drugiej Strony o zgodę, aby jej funkcjonariusze bezpieczeństwa otrzymali konsularne zezwolenie na broń i amunicję wg poszczególnych krajowych przepisów prawa. Wniosek taki powinien zostać przyjęty, w szczególności gdy zarówno strona izraelska, jak i polska ustalą istnienie określonego, bliskiego ryzyka dla bezpieczeństwa określonej zorganizowanej wizyty studyjnej.

Niezależnie od ustalonego poziomu zagrożenia polskie służby bezpieczeństwa (Policja itd.) dokonają niezbędnych dostosowań, aby zająć się jakimkolwiek incydem, i aby zapewnić poziom bezpieczeństwa umożliwiający zmniejszoną obecność uzbrojonych izraelskich zespołów ds. bezpieczeństwa. Szczegółowe warunki przyporządkowania konkretnych sytuacji do określonych kategorii zostaną rozwinięte przez odpowiednie instytucje z obu krajów w ramach współpracy i w dobrej wierze.

Stosowane środki bezpieczeństwa powinny co do zasady mieścić się w zielonej kategorii z możliwością ich modyfikacji w razie pogorszenia się sytuacji bezpieczeństwa, w szczególności w razie konkretnych zagrożeń.

Oświadczam zgodność
fotokopii z oryginałem/edpisem

Warszawa, dnia 23.03.2023r.

Juchniewicz

Juliusz Juchniewicz
Zastępca Dyrektora
DEPARTAMENT PRAWNO-TRAKTATOWY